

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่เป็นเกษตรกรชาวไร่อ้อยของอำเภอ เกาะคา จังหวัดลำปาง ในพื้นที่ 6 ตำบล 17 หมู่บ้าน ที่มีการปลูกอ้อย จำนวน 431 ราย (สมาคมชาวไร่อ้อย:2538)

2. การสุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ

2.1 สุ่มเลือกตำบล ในอำเภอเกาะคาซึ่งมีทั้งหมด 9 ตำบล โดยคัดเลือกเอา เฉพาะตำบลที่เกษตรกรทำการปลูกอ้อยมี 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลวังพร้าว ตำบลนาแสง ตำบลไหล่ หิน ตำบลท่าผา ตำบลใหม่พัฒนา และตำบลนาแก้ว

2.2 สุ่มเลือกหมู่บ้าน โดยทำการคัดเลือกหมู่บ้านจาก จำนวน 17 หมู่บ้าน ของ 6 ตำบล ที่เกษตรกรทำการปลูกอ้อย ซึ่งมีทั้ง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาว ไร่อ้อย ได้ จำนวน 5 หมู่บ้าน และสุ่มเลือกประชากรตัวอย่างจากบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย คิดเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนเกษตรกรชาวไร่อ้อยทั้งหมด 431 ราย (กานดา, 2530) ซึ่งเป็น เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่เป็นสมาชิก 324 ราย และไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย 107 ราย ได้ตัวแทนที่เป็นสมาชิก 98 ราย และไม่เป็นสมาชิก 32 ราย รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 130 ราย

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

การสัมภาษณ์อย่างเจาะลึก

อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	จำนวนเกษตรกร		ตัวแทนเกษตรกร		รวม
			เป็นสมาชิก	ไม่เป็นสมาชิก	เป็นสมาชิก	ไม่เป็นสมาชิก	
เกาะคา	วังพร้าว	1	6	-	-	-	-
		2	27	-	-	-	-
		3*	24	47	11	15	26
	นาแสง	3*	108	7	50	2	52
		2	21	1	-	-	-
		7	2	2	-	-	-
		11	5	-	-	-	-
	ไหลหิน	1	4	5	-	-	-
		3	13	1	-	-	-
		4*	43	34	20	12	32
		10	9	1	-	-	-
	ท่าผา	6	7	-	-	-	-
		7	5	1	-	-	-
	ใหม่พัฒนา	8	8	1	-	-	-
		11*	8	1	4	1	5
		1	6	-	-	-	-
	นาแก้ว	6*	28	6	13	2	15
1อำเภอ		6 ตำบล	17	324	107	98	32
		หมู่บ้าน					

หมายเหตุ * หมู่บ้านที่ถูกคัดเลือก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) และในเรื่องระดับความคิด เห็นของเกษตรกรต่อผลการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย เป็นคำถามที่ปรับปรุงจากการวัดทัศนคติแบบ ลิเคิร์ต เพื่อสะดวกต่อการนำไปสอบถามเกษตรกร โดยมี 3 ตัวเลือก คือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยมีการกำหนดคะแนน ดังนี้

1. คำถามประเภทเห็นด้วย หรือคล้อยตาม ให้คะแนนในเชิงบวก ดังนี้

มาก	ให้คะแนน	3
ปานกลาง	ให้คะแนน	2
น้อย	ให้คะแนน	1
2. คำถามประเภทไม่เห็นด้วย หรือไม่ชอบ ให้คะแนนในเชิงลบ ดังนี้

มาก	ให้คะแนน	1
ปานกลาง	ให้คะแนน	2
น้อย	ให้คะแนน	3

การแปลงคะแนนข้างต้นนี้ ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่ม โดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.67 จากสูตร (บุบผา, มปป : 21)

$$\text{อันตรภาคชั้น (class interval)} = \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้} & \text{กำหนดคะแนนสูงสุด} & = & 3 \\ & \text{กำหนดคะแนนต่ำสุด} & = & 1 \\ & \text{จำนวนชั้น} & = & 3 \end{aligned}$$

$$\text{แทนค่าสูตรในอันตรภาค} = \frac{3 - 1}{3} = 0.67$$

ดังนั้น ในการจัดช่วงแต้มคะแนนเฉลี่ย จึงสามารถจัดได้ดังนี้

แต้มคะแนนเฉลี่ย 2.35 - 3.00 มีระดับความคิดเห็น มาก

แต้มคะแนนเฉลี่ย 1.68 - 2.34 มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง

แต้มคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.67 มีระดับความคิดเห็น น้อย

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อยเขलगค์นครของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเข้าเป็นและไม่เป็นสมาชิกสมาคมชาวไร่อ้อย ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย

การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการทดสอบแบบสอบถาม 2 ประการดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วไปศึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

2. การทดสอบเนื้อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับเกษตรกรชาวไร่อ้อย ในอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง จำนวน 20 ราย แล้วนำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธี Split - half Method แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยวิธีของ Pearson Product Moment Coefficient of Correlation แล้วนำไปคำนวณตามสูตรของ Spearman Brown ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.79 (ผลการทดสอบในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากสำนักงานเกษตรอำเภอเกาะคา จากสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง โรงงานน้ำตาล จังหวัดลำปางและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลปฐมภูมิ จากการสอบถามเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำมาจัดระเบียบข้อมูล เพื่อเตรียมการสำหรับการใช้การวิเคราะห์ทางสถิติโดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS/PC⁺)

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) มีสูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

x = คะแนนหรือข้อมูลแต่ละตัว

f = ความถี่ของข้อมูล

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.3 ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum)

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ขนาดพื้นที่ถือครอง การได้รับข่าวสารทางการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ความต้องการเงินกู้ การเป็นสมาชิกของ โรงงานน้ำตาล ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของ สมาคมฯ และความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมฯ กับ ตัวแปรตาม คือ การเป็น และ ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

สูตรในการหาค่าของไค-สแควร์ มีดังนี้

$$\chi^2 = \frac{\sum (O-E)^2}{E}$$

เมื่อ χ^2 = ค่าไค-สแควร์

O = ค่าความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed Frequency)

E = ค่าความถี่ที่ได้ตามทฤษฎีหรือตามที่คาดหวังไว้
(Expected Frequency)